

Riedėk, riedėk, marguti...

Velykos krikščionims yra Kristaus prisikėlimo šventė. Velykų data, nustatoma pagal mėnulio kalendorių, todėl jinai gali kisti nuo kovo 22 iki balandžio 25 dienos.

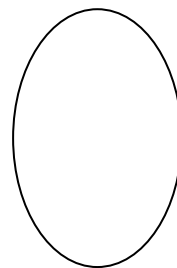
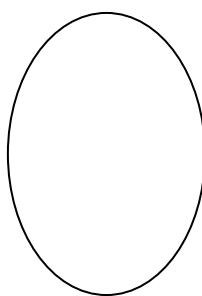
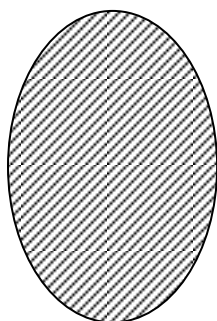
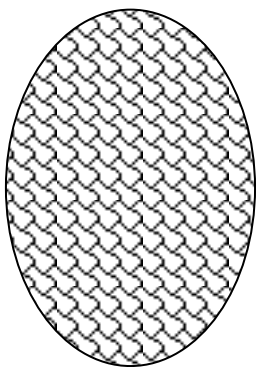
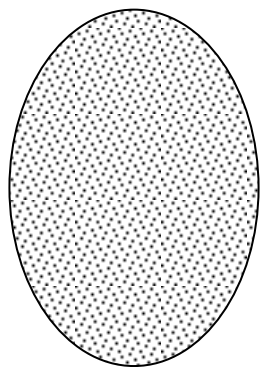
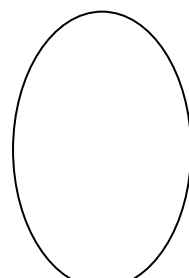
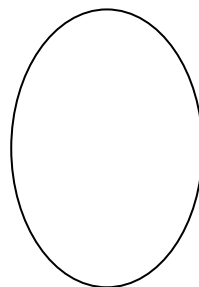
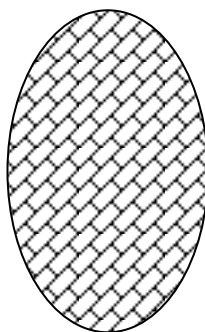
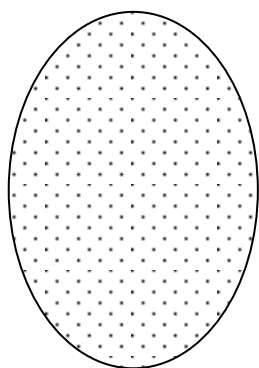
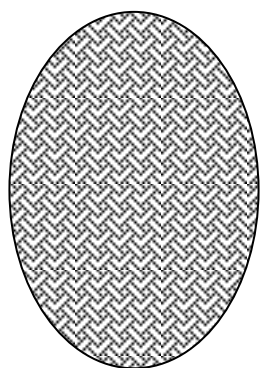
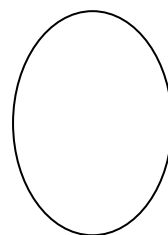
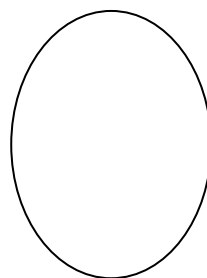
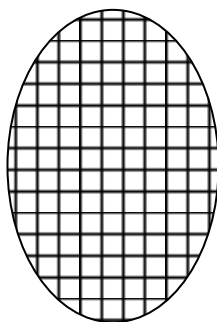
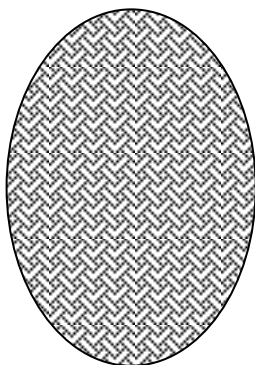
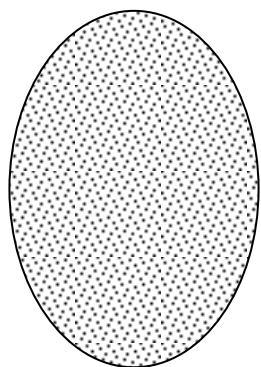
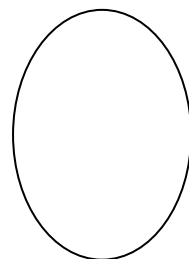
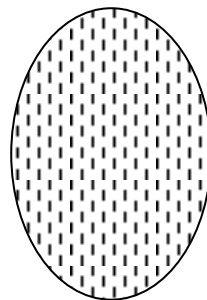
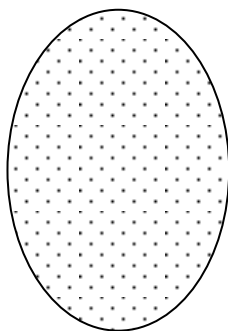
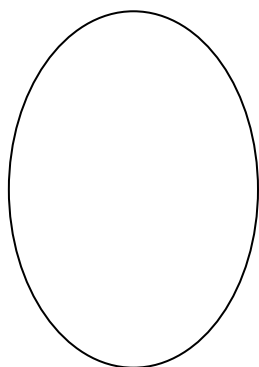
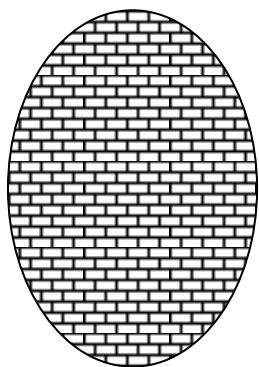
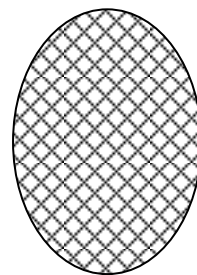
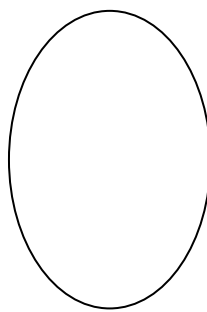
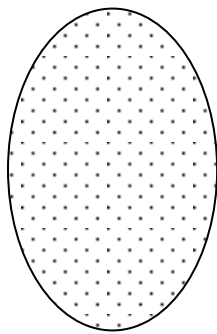
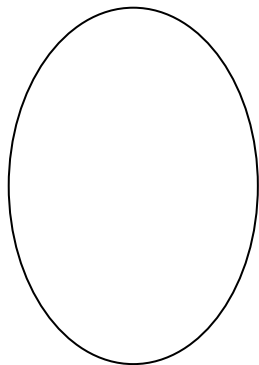
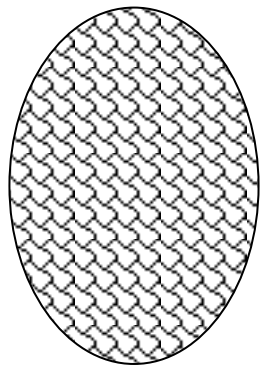
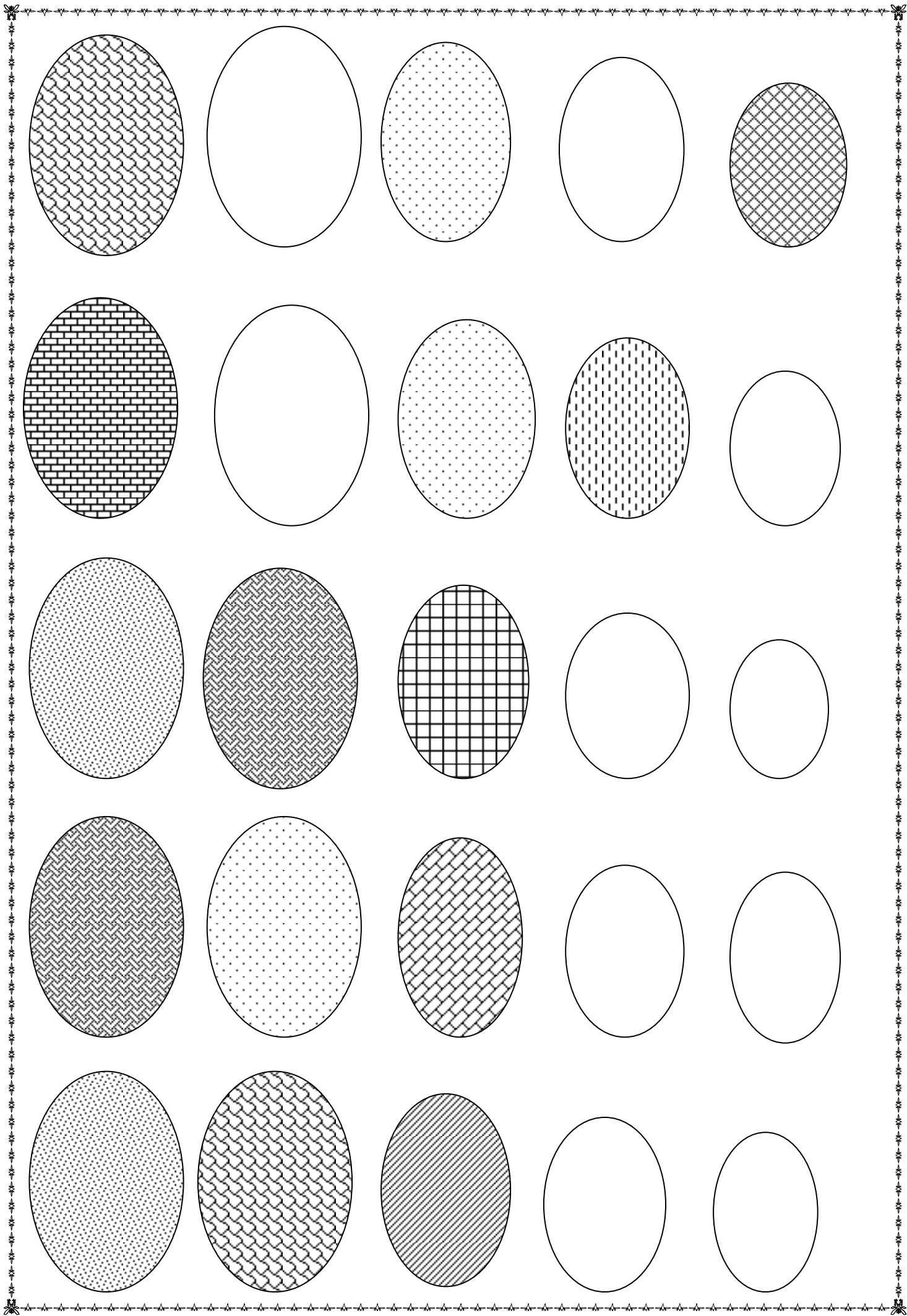
Velykų šventimas prasidėdavo Verbų sekmadienį (savaitė iki Velykų dienos), kuomet žmonės su verbomis traukdavo į bažnyčią. Su pašventintomis verbomis visi skubėdavo pas namiškius, tikėdamiesi užtikti juos lovoje ir išplakti.

Seniau verbos būdavo daromos iš anksti sužaliuojančių (arba visžalių) augalų: kadagio, alyvos, tujos, beržo, karklo, žilvičio ar gluosnio. Tikėta, kad sprogstantys ir sužaliavę augalai turi magišką galią, kad verba paliesti gyvuliai bus sveiki, o žmonės – laimingi ir gražūs. Įvairiaspalvės įspūdingai atrodančios verbos iš sausų žolynų pradėtos gaminti tik XIX amžiuje. Iš bažnyčios parsineštas verbas kišdavo už šventų paveikslų ar po sija, buvo tikima, jog verbos saugo namus nuo blogų dvasių ir atneša laimę. Verbų šakelėmis buvo smilkomi ligoniai bei pirmą kartą į ganyklas išvedami gyvuliai.

Velykų šventimas prasidėdavo sekmadienio rytą, tekant saulei, Prisikėlimo pamaldomis. Tą rytą būdavo svarbu atsinešti bažnyčion bent keletą valgių, kad juos pašventintų. Velykinio stalo centre be abejonės įsikurdavo indas su margučiais. Stalą puošdavo žalumynais (rugiais, avižomis), kurie buvo sudaiginti prieš porą savaičių. Privalomi Velykų stalo atributai: rūkyti, virti, sūdyti sniego baltumo lašiniai su raudonos mėsos tarp sluoksniais, kumpis, kvepiantis gardaus rūkymo dūmo aromatu bei krienai, vien nuo kurių kvapo ašaros bėgdavo. Ant stalo taip pat būdavo pastatomas molinis avinėlis – Kristaus simbolis. Velykinių pusryčių metu pirmiausiai padalindavo vieną (pašventintą) margutį į tiek dalių, kiek buvo prie stalo šeimos narių. Pirmą gabaliuką į burną įsidėdavo šeimininkas ir tuomet po vieną paimdavo pagal amžių nuo vyriausio iki jauniausio, paskutinis gabaliukas atitekdavo šeimininkei. Velykų rytą, kaip ir per Kalėdas, vaikai gaudavo dovanų – margučius, tik ne nuo Senio Šalčio, bet nuo Velykų bobutės. Be margučių dar kartais rasdavo ir zuikio ar arkliuko formos meduolių.

Vienas iš pagoniškų ritualų tvirtai įaugęs į šią šventę – margučių mušimas. Visi šeimos nariai pasiima po vieną margutį iš indo. Tas kuris neatsargiai išsirenka suskilusį bus tinginys visus metus. Išsirinkę kiaušinius visi stengiasi sumušti kito. Tą, kuris vienintelis sugebėjo išsaugoti sveiką margutį, sėkmė lydės visus metus. Buvo manoma, kad laimingą margutį reikia išsaugoti iki kitų Velykų.

Pakilę nuo vaišių stalo visi eidavo į kiemą ridinėti kiaušinių. Buvo tikima, kad kiaušiniui ridenantis žeme gyvybinė energija iš jo persiduoda žemei. Ridenama buvo nepaprastai, o nuo specialaus medinio lovelio. Ridinėti galima dvejopai: varžytis kieno margutis nuridės toliausiai arba kieno margutis užkliudys daugiau kitų. Užkliudyti margučiai – ridenančiojo grobis. Šį žaidimą galima tęsti, tol kol vienas žmogus laimės visus margučius.

Mokiniai nuspalvina kiaušinius, daili raščių užrašo sveikinimą su Šv. Velykomis. Kiaušiniai perveriami juostele, jais puošiamą klasę.

